

Συνοπτική παρουσίαση

Τα επιτεύγματα της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) το 2024 κατέδειξαν την προσήλωσή της στην ενίσχυση της σταθερότητας και της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα της ΕΕ. Η ΕΑΤ ολοκλήρωσε το 93 % των καθηκόντων που περιγράφονται στο πρόγραμμα εργασίας της για το 2024, τονίζοντας την αταλάντευτη προσήλωσή της στις ρυθμιστικές της αρμοδιότητες.

Το 2024 η ΕΑΤ σημείωσε σημαντική πρόοδο στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων της Βασιλείας III εντός της ΕΕ, προκειμένου να διασφαλισθεί η ανθεκτικότητα των τραπεζών σε μελλοντικές κρίσεις και να ενισχυθεί το χρηματοοικονομικό σύστημα. Η ΕΑΤ επικεντρώθηκε στην ενίσχυση του ενιαίου εγχειριδίου κανόνων με την έκδοση κατευθυντήριων γραμμών και τεχνικών προτύπων για βασικά τραπεζικά θέματα, όπως ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς και ο λειτουργικός κίνδυνος. Η ΕΑΤ συνέβαλε επίσης στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία μέσω της προόδου προς την κατεύθυνση της βιώσιμης χρηματοδότησης, εκδίδοντας κατευθυντήριες γραμμές και εκθέσεις σχετικά με τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση κινδύνους (κινδύνους ΠΚΔ), την προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας και την ανάλυση σεναρίων, και αντανακλώντας τη δέσμευσή της για την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών και κοινωνικών πτυχών στα πλαίσια προληπτικής εποπτείας. Η αρχή ασχολήθηκε περαιτέρω με το ζήτημα της αναλογικότητας, εστιάζοντας στην ελαχιστοποίηση των κανονιστικών επιβαρύνσεων για τις μικρότερες τράπεζες και διατηρώντας παράλληλα τους στόχους προληπτικής εποπτείας. Επιπλέον άσκησε τις εντολές της βάσει των κανονισμών για τις επιχειρήσεις επενδύσεων (IFR/IFD). Ενισχύοντας το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων, η ΕΑΤ εξέτασε τα κεφαλαιακά μέσα και τη ρυθμιστική συσσώρευση μέσω εκθέσεων και επικαιροποιημένων κατευθυντήριων γραμμών. Εξέτασε μεταξύ άλλων τα κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1), τη συνολική ικανότητα απορρόφησης ζημιών (TLAC), τις ελάχιστες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και αποδεκτών υποχρεώσεων (MREL) και τις απαιτήσεις ρευστότητας. Αξιολόγησε στοιχεία όπως ο δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (NSFR), καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι δεν απαιτούνται σημαντικές νομοθετικές αλλαγές. Οι εργασίες του πυλώνα 2 περιλάμβαναν την ανάλυση των επιπτώσεων του κινδύνου επιτοκίου και την επικαιροποίηση των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ), ενώ συνεχίστηκαν οι δραστηριότητες συγκριτικής αξιολόγησης σε σχέση με τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς. Στον τομέα της διακυβέρνησης, οι κοινές κατευθυντήριες γραμμές των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών (ΕΕΑ) βελτίωσαν τη διατομεακή επικοινωνία σχετικά με τις αξιολογήσεις καταλληλότητας και ήθους. Η ΕΑΤ εξέτασε επίσης τις πολιτικές αποδοχών, δημοσιεύοντας εκθέσεις σχετικά με τη διασφάλιση της ουδετερότητας ως προς το φύλο και πληροφορίες για υψηλά αμειβόμενα πρόσωπα, και ξεκίνησε την ετήσια παρακολούθηση του μεριδίου αγοράς των τραπεζών εκτός ΕΕ και των ανοιγμάτων σε ξένο νόμισμα, ενισχύοντας τη διαφάνεια και την κατανόηση των κινδύνων σε ολόκληρο τον τραπεζικό τομέα της ΕΕ.

Δεδομένων των υψηλών επιτοκίων, της βραδείας ανάπτυξης και της γεωπολιτικής αβεβαιότητας, η ΕΑΤ επικεντρώθηκε στην παρακολούθηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις επιπτώσεις στον τραπεζικό τομέα. Το 2024, η ΕΑΤ δημοσίευσε δύο τεύχη της Έκθεσης Αξιολόγησης Κινδύνου, ένα την άνοιξη και ένα το φθινόπωρο, το οποίο συνοδεύτηκε

από τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της άσκησης διαφάνειας που διενεργήθηκε σε επίπεδο ΕΕ. Η ΕΑΤ επικαιροποίησε επίσης τη μεθοδολογία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ενσωματώνοντας νέα στοιχεία όπως οι προβλέψεις για τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες (NFCI) και η ευαισθησία στον κίνδυνο αγοράς. Επιπλέον, η ΕΑΤ διενήργησε μεμονωμένη προσομοίωση ακραίων καταστάσεων για τους κλιματικούς κινδύνους, προκειμένου να αξιολογήσει την ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού τομέα στο πλαίσιο των σεναρίων της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 % (Fit-for-55). Τα αποτελέσματα κατέδειξαν περιορισμένες επιπτώσεις από τους κινδύνους μετάβασης, οι οποίες όμως μπορούν να αυξηθούν όταν συνδυάζονται με μακροοικονομικούς παράγοντες. Η ΕΑΤ εργάζεται επίσης για τη σταδιακή ενσωμάτωση των κλιματικών κινδύνων στο πλαίσιο των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ. Αρχής γενομένης από το 2027, η ΕΑΤ, θα χρησιμοποιεί μια συνδυασμένη προσέγγιση που αξιολογεί τόσο την κεφαλαιακή επάρκεια όσο και την ανθεκτικότητα του επιχειρηματικού μοντέλου, διασφαλίζοντας παράλληλα την ευθυγράμμιση με τις υφιστάμενες μεθοδολογίες προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Το 2024, η ΕΑΤ συνέχισε να προωθεί τη στρατηγική της για τα δεδομένα με στόχο την ενίσχυση της απόκτησης, της χρήσης και της διάδοσης κανονιστικών δεδομένων μέσω της πλατφόρμας της EUCLID, επιτρέποντας καλύτερες ροές δεδομένων και πρόσβαση σε πληροφορίες υψηλής ποιότητας. Η ΕΑΤ παρείχε στα ενδιαφερόμενα μέρη εργαλεία για την απεικόνιση και τη σύγκριση βασικών χρηματοοικονομικών δεδομένων από περισσότερα από 9 500 σημεία δεδομένων σε 123 τράπεζες, συμβάλλοντας στην αύξηση της διαφάνειας και της πειθαρχίας της αγοράς. Υποστήριξε επίσης αναλύσεις που βασίζονται σε δεδομένα και ανταποκρίθηκε σε αιτήματα για παροχή συμβουλών σχετικά με τη χρηματοδότηση και τα χρηματοδοτικά ανοίγματα των τραπεζών της ΕΕ. Η ΕΑΤ ξεκίνησε να προσαρμόζει την πλατφόρμα EUCLID ώστε να εξυπηρετεί νέους τύπους οντοτήτων που υποβάλλουν αναφορές, όπως αυτές που συμμετέχουν στον κανονισμό MiCA και στον κανονισμό σχετικά με την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα (κανονισμός DORA). Η ΕΑΤ σημείωσε επίσης πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση του κόμβου δεδομένων του πυλώνα 3 και εργάστηκε για την ενίσχυση της ολοκληρωμένης υποβολής αναφορών και της ανάπτυξης δομής διακυβέρνησης, καθώς και για τη βελτίωση του μοντέλου σημείων δεδομένων (DPM 2.0) με στόχο την αποτελεσματικότερη υποβολή αναφορών. Η ΕΑΤ εισήγαγε επίσης νέα εργαλεία για τη διασφάλιση καλύτερης ποιότητας και συνοχής των δεδομένων, ευθυγραμμιζόμενη με τις συνεχιζόμενες προσπάθειες για την εποπτική δημοσιοποίηση και τη διαφάνεια στους τραπεζικούς κανονισμούς της ΕΕ.

Το 2024, οι ΕΕΑ ενέτειναν τις προσπάθειές τους για την εφαρμογή του DORA, προετοιμάζοντας το έδαφος για την πλήρη εφαρμογή του εν λόγω πλαισίου, αρχής γενομένης από το 2025. Η ΕΑΤ δραστηριοποιείται κυρίως στην προώθηση της εποπτείας των κρίσιμων τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ, θεσπίζοντας δομές διακυβέρνησης και αναπτύσσοντας μεθοδολογίες για την άσκηση εποπτικών καθηκόντων. Οι ΕΕΑ εγκαινίασαν επίσης προγράμματα κατάρτισης για το προσωπικό και τις χρηματοοικονομικές οντότητες, ώστε να αναπτύξουν τις απαραίτητες ικανότητες. Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις μετριασμού των συστημικών κινδύνων στον κυβερνοχώρο της ΕΕ, οι ΕΕΑ θέσπισαν το ενωσιακό πλαίσιο συντονισμού συστημικών κυβερνοπεριστατικών (EU-SCICF) για την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των χρηματοοικονομικών αρχών και τον μετριασμό των κινδύνων χρηματοοικονομικής σταθερότητας στον κυβερνοχώρο. Τον Δεκέμβριο του 2024 δημοσιεύθηκε επίσης κοινή δήλωση των ΕΕΑ, η οποία καθοδηγεί τις χρηματοοικονομικές

οντότητες σχετικά με τις νέες απαιτήσεις, ιδίως την αναφορά περιστατικών ΤΠΕ και τους τρίτους παρόχους.

Ο κανονισμός για τις αγορές κρυπτοστοιχείων (MiCA) τέθηκε σε ισχύ το 2023, ενώ η πλήρης εφαρμογή του ξεκινά το 2024. Το 2024, η EAT εξέδωσε 20 τεχνικά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές για την ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών, της διακυβέρνησης και της προληπτικής ανθεκτικότητας των αγορών κρυπτοστοιχείων. Η EAT ανέπτυξε επίσης ένα πλαίσιο για την εποπτεία των μαρκών με αναφορά σε σημαντικά περιουσιακά στοιχεία (ART) και των μαρκών ηλεκτρονικού χρήματος (EMT), συμπεριλαμβανομένων των εργαλείων για την ανταλλαγή πληροφοριών και των υποδειγμάτων για τις εποπτικές διαδικασίες. Η μόνιμη επιτροπή κρυπτοστοιχείων (CASC) αντικατέστησε την προσωρινή ομάδα συντονισμού εποπτείας κρυπτοστοιχείων (CSCG) για να βοηθήσει στην ανταλλαγή γνώσεων και στην εποπτική σύγκλιση. Επιπλέον, η EAT εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές για να υπενθυμίσει στους εκδότες και τους καταναλωτές τις νέες απαιτήσεις του MiCA, επισημαίνοντας τα βασικά θέματα που πρέπει να προσέξουν οι εποπτικές αρχές και ενισχύοντας τη συνεπή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου σε ολόκληρη την ΕΕ. Η EAT ολοκλήρωσε επίσης προπαρασκευαστικές ενέργειες για τις υπόλοιπες αρμοδιότητές της στο πλαίσιο του MiCA, στις οποίες περιλαμβάνονται η έκδοση μη δεσμευτικών γνωμών σχετικά με την ταξινόμηση των κρυπτοστοιχείων και η άσκηση εξουσιών προσωρινής παρέμβασης.

Το 2024 η EAT ενίσχυσε την εστίασή της στην καινοτομία, την προστασία των καταναλωτών και τη μετάβαση σε ένα νέο πλαίσιο για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΞΧ/ΧΤ). Η EAT παρακολούθησε τις αναδυόμενες χρηματοοικονομικές τεχνολογίες, μεταξύ άλλων την αποκεντρωμένη χρηματοδότηση, τις εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης (TN)/μηχανικής μάθησης και τα κρυπτοστοιχεία, ενώ παράλληλα αξιολόγησε τους συναφείς κινδύνους τους, όπως λειτουργικά ζητήματα και ζητήματα προστασίας των καταναλωτών. Δημοσίευσε εκθέσεις σχετικά με τις καταθέσεις σε μάρκες, την αποκεντρωμένη χρηματοδότηση (DeFi) και τον αντίκτυπο της τεχνητής νοημοσύνης στον τραπεζικό τομέα, καθώς και οδηγίες σχετικά με τη ρυθμιστική συνοχή στην ψηφιακή χρηματοδότηση. Επιπλέον, η EAT έδωσε προτεραιότητα στην προστασία των καταναλωτών μέσω της παρακολούθησης των μη τραπεζικών δανειστών και του χειρισμού καταγγελιών και έλαβε μέτρα για τη διασφάλιση της δίκαιης πρόσβασης στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Η EAT ηγήθηκε των προσπάθειών για την τυποποίηση των πρακτικών ΚΞΧ/ΧΤ, την αντιμετώπιση των αναδυόμενων κινδύνων οικονομικού εγκλήματος και τον συντονισμό με τις εθνικές αρχές για την εφαρμογή νέων ρυθμιστικών μέτρων. Ξεκίνησε επίσης τις προετοιμασίες για τη μετάβαση στο νέο πλαίσιο ΚΞΧ/ΧΤ της ΕΕ, συμβάλλοντας στη δημιουργία της νέας Ευρωπαϊκής Αρχής για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες (AMLA), η οποία θα αναλάβει τις αρμοδιότητες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) έως το 2025.